

Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
AMICUS EUROPAE

„BIULETYN OPINIE”

Nr 5/2010

Ameryka Łacińska a Unia Europejska

Dziesięć lat strategicznego partnerstwa

Marcin MAROSZEK

Warszawa, 12 lutego 2010 roku

W połowie grudnia 2009 r. dobiegł końca prowadzony od 1993 r. spór o regulacje handlu bananami między Unią Europejską a krajami latynoamerykańskimi (tzw. wojna bananowa). Trzy miesiące wcześniej, we wrześniu 2009 r. Komisja Europejska podsumowała dotychczasowe 10 lat strategicznego partnerstwa i sformułowała nowe wytyczne mające doprowadzić do zbliżenia z regionem Ameryki Łacińskiej. Jak wyglądało dotychczasowe „strategiczne partnerstwo”? Czy można spodziewać się nowej jakości we wzajemnych stosunkach?

Historię relacji państw europejskich z regionem Ameryki Łacińskiej charakteryzuje specyficzna dychotomia. Z jednej strony często podkreśla się wspólnotę kulturową (której wyrazem jest sama nazwa „Ameryka Łacińska”) oraz historyczną bliskość, z drugiej zaś, cieniem na wzajemnych stosunkach kładą się stulecia eksploatacji mieszkańców i zasobów regionu przez europejskie mocarstwa¹. Współ z ukształtowanym podziałem pracy stawiającym na przeciwnych biegunach rozwinięte państwa zachodniej Europy i rozwijające się dopiero kraje latynoamerykańskie, wytworzyło to specyficzne warunki dla wzajemnej współpracy. Ośrodki władzy na obu kontynentach zdawały sobie jednak sprawę z faktu, iż pragmatyzm wymagał przelamania barier i nawiązania bliższych relacji, każda ze stron bowiem do stabilnego i zdrowego rozwoju potrzebowała tej drugiej.

W początkach istnienia Wspólnot Europejskich sytuacja wewnętrzna i międzynarodowa nie sprzyjała zbliżeniu z krajami latynoamerykańskimi². Od lat 60. XX w. zaczęło się to powoli zmieniać, czego dowodem było ogłoszenie przez Europejską Wspólnotę Gospodarczą roku 1971 rokiem Ameryki Łacińskiej i opracowanie wówczas pierwszych form stałej współpracy. Istotnego impulsu dla rozwoju wzajemnych stosunków dało przyjęcie do Wspólnot Europejskich w 1986 r. Hiszpanii i Portugalii, które stały się głównymi orędownikami zbliżenia z krajami latynoamerykańskimi. Prawdziwy przełom przyniosła jednak dopiero ostatnia dekada XX w. Koniec zimnej wojny, demokratyzacja i przemiany gospodarcze w Ameryce Łacińskiej oraz ustanowienie Unii Europejskiej (traktat z Maastricht) stworzyły nowe warunki dla intensyfikacji dialogu.

---

¹ Szerzej o owej dychotomii, ocierającej się czasem o hipokryzję patrz: M. Mieluch, *Rozmowy z katem: zbliżenie między UE i Ameryką Łacińską*, przez:

http://www.mojeopinie.pl/rozmowy_z_katem_zblizenie_miedzy_ue_i_amerika_lacinska,3,1243578634.

² K. Zajączkowski, *Ameryka Łacińska w polityce Unii Europejskiej*, [w:] *Ameryka Łacińska we współczesnym świecie*, pod red. naukową M. F. Gawryckiego, Warszawa 2006, s. 271-272.

Lata 90. – ku strategicznemu partnerstwu

W październiku 1994 r. Rada Unii Europejskiej ds. Ogólnych sformułowała nowe zasady polityki wobec regionu Ameryki Łacińskiej i Karaibów, a dwa miesiące później zaakceptowała je Rada Europejska (9-10 grudnia, posiedzenie w Essen). Zgodnie z jej literą Unia Europejska miała dostosowywać swe działania i rozwijać relacje w dopasowaniu do specyfiki danego partnera latynoamerykańskiego. Jako najważniejszych z nich uznano Mercosur, Grupę z Rio, kraje Ameryki Środkowej oraz Chile i Meksyk. We współpracy z Mercosurem na pierwszy plan wysunięto rzecz jasna kwestie gospodarcze, z krajami andyjskimi wzmocnienie instytucji państwowych i walkę z narkohandlem, relacje z państwami środkowoamerykańskimi zdominowała kwestia demokratyzacji i integracji regionalnej, z Chile i Meksykiem natomiast instytucjonalizacja wzajemnej współpracy w postaci umowy partnerskiej³.

W następstwie podjętych ustaleń zbliżenie z krajami Ameryki Łacińskiej nabrało tempa: w grudniu 1995 r. podpisano układ ramowy o współpracy Unii Europejskiej z Mercosur, w czerwcu 1996 r. ramowe porozumienie o współpracy z Chile, w grudniu 1997 r. porozumienie o stowarzyszeniu z Meksykiem⁴. Dwa lata później miało miejsce wydarzenie przełomowe w rozwoju wzajemnych relacji.

W dniach 28-29 czerwca 1999 r. w Rio de Janeiro odbył się pierwszy szczyt Unii Europejskiej oraz krajów Ameryki Łacińskiej i Karaibów, w którym uczestniczyli przedstawiciele 47 państw. Jego efektem było proklamowanie partnerstwa strategicznego, które miało być realizowane w trzech wymiarach: 1) politycznym (m.in. wspieranie integracji na kontynentach amerykańskich, poparcie dla idei multilateralizmu w systemie międzynarodowym); 2) ekonomicznym (regulacja wymiany handlowej, inwestycje); 3) społeczno-kulturalno-technologicznym⁵. Poczynając od tego momentu szczyty Unia Europejska–Ameryka Łacińska i Karaiby, w których biorą udział głowy państw i szefowie rządów, odbywają się co dwa lata: Madryt 2002 r., Guadalajara 2004 r., Wiedeń 2006 r., Lima 2008 r. Kolejny odbędzie się w maju 2010 r. w Madrycie.

U podłoża owego zwiększonego zaangażowania Unii Europejskiej w regionie leżały świadome decyzje mające z jednej strony „...przeciwdziałać całkowitemu zdominowaniu politycznemu i gospodarczemu państw regionu przez Stany Zjednoczone [w latach 90. prowadzące ofensywę strategiczną w krajach na południe od Rio Grande – przy. autora], z drugiej, zabezpieczyć interesy gospodarcze i polityczne UE w Ameryce Łacińskiej”⁶. Naturalnym

³ A. Wójcik, *Stosunki Unii Europejskiej z MERCOSUR*, przez:

http://www.rcie.lodz.pl/info/dokumenty/05_opracowania/analizy/analiza_9_3.pdf.

⁴ K. Zajączkowski, op. cit., s. 274-275.

⁵ http://ec.europa.eu/external_relations/lac/rio/rio_1999_en.pdf.

⁶ K. Zajączkowski, op. cit., s. 274.

partnerem, nieodzownym do osiągnięcia tego celu był przede wszystkim Mercosur, najważniejsze ugrupowanie w regionie, jednoczące dwie najpotężniejsze gospodarki - Brazylię i Argentynę (oraz Urugwaj, Paragwaj⁷), stanowiące jeden z największych rynków na świecie. Mercosur posiada ponadto umowy stowarzyszeniowe z pięcioma innymi krajami południowoamerykańskimi: Chile, Boliwia, Peru, Ekwador, Kolumbia (korzystają one ze strefy wolnego handlu, ale nie tworzą już unii celnej). Wpłynęło to na tak duże zainteresowanie UE nawiązaniem bliskich relacji z tym ugrupowaniem. Podobnie sytuacja prezentowała się w przypadku Meksyku i Chile, najsilniejszych poza Mercosurem gospodarek w regionie, z którymi Unia nawiązała szczególnie bliskie stosunki. W obu tych przypadkach doszedł jeszcze jeden czynnik – rynek amerykański. Meksyk jest członkiem NAFTA, a Chile posiada umowę o wolnym handlu z USA. Z jednej strony Unia Europejska dostrzegła w tym szansę na uzyskanie cennych pośredników w dotarciu na rynek Stanów Zjednoczonych, a z drugiej, aby skutecznie rywalizować z uprzywilejowanymi na tych rynkach towarami amerykańskimi musiała nawiązać z nimi bliższe relacje gospodarcze⁸.

Państwa latynoamerykańskie również upatrywały korzyści w nawiązaniu bliskich relacji z UE. Po pierwsze, Unia to największy rynek na świecie, co stwarza ogromne możliwości dla eksportu z regionu Ameryki Łacińskiej. Po drugie, od lat UE jest największym inwestorem w regionie, dystansując na tym polu Stany Zjednoczone. Po trzecie, była jednym z najważniejszych elementów w procesie uniezależniania się regionu od wpływów Waszyngtonu – tak gospodarczych, jak i politycznych. Oprócz pogłębiania relacji ekonomicznych istotne dla obu stron było rozwijanie dialogu politycznego. Celem współpracy na tej płaszczyźnie jest zacieśnianie wzajemnych stosunków, promowanie w Ameryce Łacińskiej wzorców demokratycznego państwa (poszanowanie praw człowieka, pluralizm polityczny, rządy prawa), koordynacja programów partnerskich i pomocowych dla regionu. Ponadto, Unia upatruje w krajach latynoamerykańskich szans pośredniego zaistnienia w organizacjach regionalnych, których sama nie jest członkiem, m.in. APEC (*Asia-Pacific Economic Cooperation*), ALADI (*Asociación Latinoamericana de Integración*), FEALAC (*Forum of East Asia-Latin America Cooperation*).

Platformy rozwoju relacji

Relacje między Unią Europejską a Ameryką Łacińską rozwijane są na trzech poziomach: 1) poprzez spotkania i porozumienia z poszczególnymi krajami regionu; 2) kontakty między Unią a poszczególnymi latynoamerykańskimi organizacjami subregionalnymi; 3) współpracę

---

⁷ W 2006 r. zdecydowano o przyjęciu do Mercosuru jako pełnoprawnego członka także Wenezuelę. Obecnie trwa proces ratyfikacji tego postanowienia przez parlamenty członkowskie członków Mercosuru.

⁸ Ibidem, s. 275.

międzyregionalną, w której z jednej strony uczestniczy UE, a z drugiej wszystkie państwa Ameryki Południowej, Środkowej i Karaibów.

Najbliższe formalne relacje bilateralne łączą Unię z Meksykiem i Chile. W 1997 r. zawarto z Meksykiem umowę o stowarzyszeniu, która weszła w życie trzy lata później. W 2008 r. zaś powstał projekt porozumienia o strategicznym partnerstwie UE i Meksyku. Również z Chile zawarto umowę o stowarzyszeniu (w 2002 r.), która weszła w życie w 2005 r. Zarówno Meksyk, jak i Chile posiadają z Unią porozumienia o strefie wolnego handlu, działające od – odpowiednio 2000 r. i 2003 r. Do grona tych dwóch państw w ostatnim czasie dołącza również Brazylia, której 2007 r. Komisja Europejska zaproponowała umowę o strategicznym partnerstwie. To również Meksyk, Chile oraz przede wszystkim Brazylia - obok innych krajów Mercosuru, Kolumbii, Wenezueli i Peru - stanowią trzon współpracy gospodarczej regionu z Unią Europejską.

Na płaszczyźnie multilateralnej najważniejszym instrumentem rozwoju kooperacji, a zarazem najbardziej istotnym forum współpracy międzyregionalnej są cykliczne spotkania szefów rządów i państw, czyli wspomniane wyżej szczyty Unia Europejska-Ameryka Łacińska i Karaiby. W równie szerokim gronie realizowany jest dialog na szczeblu parlamentarnym (Parlament Europejski prowadzi stałą współpracę z Parlamentem Latinoamerykańskim)⁹. Z pozostałych multilateralnych platform współpracy obejmującej cały region Ameryki Łacińskiej warto wymienić Organizację Państw Amerykańskich (gdzie Unia posiada status obserwatora), Organizację Państw Iberoamerykańskich (grupującą oprócz krajów latynoamerykańskich także m.in. Hiszpanię i Portugalię) czy Comisión Económica para América Latina y el Caribe (której członkami stowarzyszonymi jest 7 krajów Unii)¹⁰.

W wymiarze subregionalnym Bruksela utrzymuje bliskie relacje z wieloma organizacjami oraz grupami państw Ameryki Łacińskiej, przede wszystkim z Mercosurem, Wspólnotą Andyjską, Grupą z Rio i krajami Ameryki Środkowej. Zawarty w 1995 r. układ ramowy o współpracy Unii Europejskiej z Mercosurem wszedł w życie w 1999 r. Od 2000 r. toczyły się negocjacje w sprawie stowarzyszenia oparte o trzy filary: dialog polityczny, ogólna współpraca i wspólna strefa wolnego handlu. Wobec licznych trudności związanych zwłaszcza z regulacjami wzajemnego handlu w 2004 r. negocjacje zostały zawieszono¹¹. Choć dialog dotyczący wymiaru gospodarczego trwa w impasie, rozmowy na płaszczyźnie politycznej są kontynuowane. Na szczycie Unia Europejska-Ameryka Łacińska i Karaiby w Limie w 2008 r. dodano trzy nowe płaszczyzny rozwijania współpracy: nauka i technologia, infrastruktura oraz energia odnawialna¹². Bruksela jest ponadto największym

---

⁹ Ibidem, s. 278.

¹⁰ Patrz szerzej: J. Stec, *Wskaz międzynarodowych instytucji, organizacji i ugrupowań z udziałem krajów latynoamerykańskich*, [w:] *Ameryka Łacińska we...*, s. 410-442.

¹¹ http://ec.europa.eu/external_relations/mercosur/index_en.htm.

¹² Joint declaration, Mercosur-European Union Troika Summit, Lima, Peru, 17 May 2008, przez:

źródłem funduszy pomocowych dla Mercosuru. W budżecie na lata 2007-2013 przeznaczyła na ten cel 50 milionów Euro. Fundusze te nastawione są na realizację trzech priorytetów: wzmocnienie instytucjonalne Mercosuru, przygotowanie Mercosuru na wdrożenie umowy stowarzyszeniowej, wzmocnianie roli społeczeństw krajów Mercosuru w integracji regionalnej¹³.

Współpraca ze Wspólnotą Andyjską sięga jeszcze lat 80. XX w., obecny jej kształt wytyczyła jednak podpisana przez obie strony w 1996 r. deklaracja rzymska¹⁴. W 2003 r. zawarto Umowę o Politycznym Dialogu i Kooperacji, która miała się stać podstawą rozwoju wzajemnych relacji¹⁵. W drugiej połowie 2008 r. rozmowy zostały jednak zerwane. Ustalono wówczas, że negocjacje w wymiarze współpracy i politycznego dialogu będą kontynuowane w formie Unia Europejska-Wspólnota Andyjska, a na płaszczyźnie gospodarczej będą prowadzone między Unią a chętnymi państwami-członkami Wspólnoty. Tylko trzy kraje biorą udział w tej drugiej części rozmów: Ekwador, Kolumbia i Peru¹⁶. W budżecie na okres 2007-2013 Bruksela przeznaczyła 714 milionów Euro funduszy pomocowych dla krajów Wspólnoty Andyjskiej¹⁷.

Dialog Unii z Grupą z Rio nabrał instytucjonalnej formy w 1990 r. Od tej pory co dwa lata organizowane są wspólne szczyty przedstawicieli wszystkich państw na szczeblu ministerialnym. Do pierwszego szczytu Unii Europejskiej oraz krajów Ameryki Łacińskiej i Karaibów (Rio, 1999 r.) spotkania te były najważniejszą płaszczyzną współpracy politycznej oraz w zakresie bezpieczeństwa, zwalczania narkohandlu czy ochrony praw człowieka¹⁸. Od tego czasu szczyty Unia Europejska-Grupa z Rio oraz Unia Europejska-Ameryka Łacińska i Karaiby organizowane są naprzemiennie co dwa lata. Ostatni szczyt z Grupą z Rio miał miejsce w maju 2009 r., a przedmiotem jego prac były przede wszystkim odnawialne źródła energii oraz zwalczanie skutków kryzysu finansowego¹⁹.

W 1984 r. uformował się tzw. Dialog z San José, którego celem było wypracowanie rozwiązań dla konfliktów zbrojnych w krajach Ameryki Środkowej. Kraje i Wspólnoty Europejskie były od początku aktywnymi członkami tego procesu. Dialog z San José stał się w ten sposób fundamentem rozwoju wzajemnych relacji, a Unia Europejska przez swe działania w ciągu

---

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/er/100459.pdf.

¹³ European Commission, Mercosur Regional Strategy 2007-2013, 02.08.2007, przez:

http://ec.europa.eu/external_relations/mercosur/rsp/07_13_en.pdf.

¹⁴ Joint Declaration political dialogue between the European Union and the Andean Community, przez:

http://ec.europa.eu/external_relations/andean/docs/decl_rome_en.pdf.

¹⁵ Proposal for a Council Decision on the conclusion of a Political Dialogue and Cooperation Agreement between the European Community and its Member States, of the one part, and the Andean Community and its member countries, the Republics of Bolivia, Colombia, Ecuador, Peru and the Bolivarian Republic of Venezuela, of the other part, przez:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52003PC0695%2802%29:EN:NOT>.

¹⁶ http://ec.europa.eu/external_relations/andean/index_en.htm.

¹⁷ The strategic partnership between the European Union, Latin America and the Caribbean: a joint commitment, przez: http://ec.europa.eu/external_relations/la/docs/lima_en.pdf, s. 27.

¹⁸ http://ec.europa.eu/external_relations/la/riogroup_en.htm.

¹⁹ Joint Statement EU – Rio Group Prague, 13 May 2009, przez:

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/09/st09/st09881.en09.pdf>.

ostatnich 25 lat przyczyniła się do poprawy bezpieczeństwa, rozwoju oraz demokratyzacji w tym regionie. Obecnie, jak czytamy na witrynie internetowej Komisji Europejskiej, „UE i 6 krajów Ameryki Środkowej (Gwatemala, Honduras, Kostaryka, Nikaragua, Panama i Salvador) cieszą się wszechstronną współpracą niosącą ze sobą dialog polityczny, kooperację oraz preferencyjne warunki handlowe”²⁰. Na jednym z corocznych spotkań, w 2003 r. podpisano Umowę o Politycznym Dialogu i Współpracy²¹, nad którą rozmowy rozpoczęły się w 2007 r. Po 7 rundach negocjacji w lipcu 2009 r. negocjacje zostały zawieszono z powodu zamachu stanu i kryzysu w Hondurasie. W budżecie na okres 2007-2013 Bruksela przeznaczyła 840 milionów Euro na pomoc rozwojową dla krajów regionu²².

Poruszając się w tym obszarze zagadnienia należy wspomnieć jeszcze o relacjach Brukseli z państwami Karaibskimi. Jeszcze na początku drugiej połowy XX w. Karaiby podlegały całkowicie poszczególnym państwom europejskim (Wielka Brytania, Francja, Holandia), od lat 60. jednak region dokonuje procesu dekolonizacji²³. Unia Europejska nie prowadzi jednolitej polityki wobec państw karaibskich, poszczególni jej członkowie kierując się partykularnymi interesami nie są w stanie wypracować wspólnego stanowiska i form działania. Jak zauważa Marcin Komosa, „za jedyną formę wspólnej polityki karaibskiej należy uznać porozumienia Unii Europejskiej z państwami grupy AKP [Afryka, Karaiby, Pacyfik – przyp. Autora] (...), do której należą państwa karaibskie”²⁴. Nie zmienia to jednak faktu, iż więzy gospodarcze krajów europejskich z regionem pozostają silne. Podkreślić należy specyfikę relacji Unii z Kubą, gdzie z jednej strony widoczne są próby nawiązania przez Brukselę bliższych więzów gospodarczych z Hawaną, a z drugiej, dochodzi do konfliktów na tle łamania praw człowieka przez reżim braci Castro.

Dialog polityczny

Choć współpraca między Unią Europejską a Ameryką Łacińską jest wielowymiarowa, można wydzielić trzy główne i zdecydowanie przodujące płaszczyzny kooperacji: dialog polityczny, relacje gospodarcze oraz programy pomocowo-rozwojowe²⁵. Relacje polityczne koncentrują się na stwarzaniu warunków dla rozwoju wzajemnych powiązań, na promocji demokracji, rządów prawa,

---

²⁰ http://ec.europa.eu/external_relations/ca/index_en.htm.

²¹ Political Dialog and Cooperation Agreement Between the European Community and its Members, of the one part, and the Republics of Costa Rica, El Salvador, Gwatemala, Honduras, Nicaragua and Panama, of the other part, przez: http://ec.europa.eu/external_relations/ca/pol/pdca_12_03_en.pdf.

²² Central America, Regional Strategy Paper 2007-2013, przez:

http://ec.europa.eu/external_relations/ca/rsp/07_13_en.pdf.

²³ Niektóre obszary w regionie nadal mają status terytoriów zależnych państw europejskich. Część z nich wcale nie chce większej samodzielności, czego przykładem jest odrzucenie takiej propozycji w narodowym referendum przez Gujanę Francuską i Martynikę w styczniu 2010 r., przez: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/8451095.stm>.

²⁴ M. Komosa, *Polityka zagraniczna państw karaibskich*, [w:] *Polityka zagraniczna państw Ameryki Łacińskiej*, pod red. nauk. M. F. Gawryckiego, Warszawa 2006, s. 287.

²⁵ Patrz: K. Zajaczkowski op. cit.

praw człowieka i społeczeństwa obywatelskiego. Dzięki stworzonym instrumentom i zróżnicowanym platformom współpracy stosunki te mają szansę się pogłębiać.

W 2005 r. Komisja Europejska określiła podstawowe cele i strategię pogłębiania wzajemnej współpracy w dokumencie *A stronger partnership between the European Union and Latin America*²⁶. Za kluczowe uznano w nim intensyfikację dialogu politycznego, stworzenie przyjaznych warunków dla handlu i inwestycji, wspólną pracę nad rozwojem i bezpieczeństwem, wzmacnianie wzajemnego zrozumienia i efektywniejszą kooperację. Jest to jednakże trudny dialog, obfitujący w różnego rodzaju napięcia i niespełniający uzgodnionych założeń. Dobrym tego przykładem był szczyt Unia Europejska-Ameryka Łacińska i Karaiby w Wiedniu 2006 r., który pomimo podpisania wspólnej deklaracji o chęci pogłębiania współpracy, zakończył się w chłodnej atmosferze. Wpływ miała na to sytuacja wewnętrzna każdej ze stron: z jednej strony Unia znalazła się na rozdrożu po odrzuceniu przez Francję i Holandię traktatu konstytucyjnego (maj-czerwiec 2005 r.); z drugiej Wenezuela opuściła Wspólnotę Andyjską (kwiecień 2006 r.), a Mercosur był dławiony przez podziały wewnętrzne. Dodatkowo nacjonalizacja przemysłu gazowego w Boliwii (maj 2006 r.) przysporzyła napięcie między rządem Evo Moralesa, a kilkoma krajami europejskimi posiadającymi znaczne tam udziały. W efekcie szczyt z Wiednia potwierdził tezę, że spotkania te charakteryzują się dużą dozą deklaracji i intencji, które jednak nie znajdują przełożenia na konkretne działania²⁷.

Mimo takich przeszkód, w kolejnych latach wzajemny dialog się rozwijał: w maju 2007 r. Komisja Europejska zaproponowała Brazylii strategiczne partnerstwo²⁸, czego bezpośrednim następstwem był pierwszy szczyt UE-Brazylia w Lizbonie w lipcu 2007 r.; w 2008 r. analogiczne porozumienie Unia zaproponowała Meksykowi²⁹. Kolejny szczyt Unia Europejska-Ameryka Łacińska i Karaiby, w Limie w 2008 r. odbywał się już w nieco lepszej atmosferze niż poprzedni i m.in. poszerzył dotychczasowe spektrum współpracy o kwestie ekologiczne (program EUroCLIMA)³⁰.

Współpraca gospodarcza

Od początku lat 90. XX w. widoczna jest znaczna intensyfikacja wzajemnych powiązań gospodarczych. Wymiana handlowa Unii z krajami Ameryki Łacińskiej w latach 1990-1999

---

²⁶ *A stronger partnership between the European Union and Latin America*, Communication from the Commission to the Council and the European Parliament, przez: http://ec.europa.eu/external_relations/la/docs/com05_636_en.pdf.

²⁷ K. Zajączkowski, op. cit., s. 277-278.

²⁸ Communication from the Commission to the European Parliament and the Council - Towards an EU-Brazil Strategic Partnership, przez: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52007DC0281:EN:NOT>.

²⁹ Communication from the Commission to the Council and the European Parliament - Towards an EU-Mexico Strategic Partnership, przez: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52008DC0447:EN:NOT>.

³⁰ http://ec.europa.eu/external_relations/lac/focus_en.htm#1.

podwoiła się, aby w kolejnej dekadzie (1999-2008) znowu się podwoić³¹. Obecnie Unia Europejska jest po Stanach Zjednoczonych drugim największym partnerem handlowym regionu: przypada na nią 14,5% całości importu oraz 14,6% całości eksportu krajów latynoamerykańskich, co daje w efekcie ponad 178 miliardów euro wzajemnej wymiany handlowej (dane za 2008 r.)³². Dla Unii handel z Ameryką Łacińską ma nieco mniejsze znaczenie – oscyluje w granicach 6%. Wolumen i wartość wzajemnego handlu stale rosną, jednak procentowy udział krajów UE w wymianie handlowej Ameryki Łacińskiej od 1990 r. (24%) systematycznie spadał. W 2000 r. osiągnął wartość 15%, wokół której od tego czasu stale oscyluje. Spadek ten był wynikiem najpierw gospodarczej ofensywy amerykańskiej w Ameryce Łacińskiej w drugiej połowie lat 90., później zaś pojawienia się nowych konkurentów w regionie w postaci Chin (www.kwasniewskialeksander.pl/attachments/BIULETYN_OPINIE_Relacje_Chin_z_Ameryka_Lacinska.pdf) czy Rosji (www.kwasniewskialeksander.pl/attachments/BIULETYN_OPINIE_Rosja_wobec_Ameryki_Lacinskiej.pdf). Udział krajów latynoamerykańskich w wymianie handlowej Unii natomiast, choć nieduży, w ostatnich latach powoli, lecz systematycznie rośnie: z nieco ponad 5% w 2004 r. do nieco ponad 6% w 2008r.³³.

Strukturę wzajemnego handlu charakteryzuje czytelny podział. Kraje latynoamerykańskie eksportują do Europy przede wszystkim produkty podstawowe: artykuły rolnicze – 38,3% oraz paliwa i surowce mineralne – 31,9%. Eksport Unii do Ameryki Łacińskiej natomiast jest zdominowany przez produkty przetworzone, z których największe znaczenie ma sprzęt transportowy i maszyny (48%) oraz przetworzone produkty chemiczne (17,6%). Przy czym, o ile w imporcie krajów latynoamerykańskich zauważyć można pozytywne tendencje (spadek udziału produktów przetworzonych z 90% w 2004 r. do 85% obecnie, przy jednoczesnym wzroście udziału produktów podstawowych z 7,5% do 11% w tym samym okresie), o tyle w imporcie UE z regionu utrwała się niekorzystny dla Ameryki Łacińskiej trend – wzrost udziału produktów rolniczych i surowców (z 66,8% do 70,2% w latach 2004-2008) i spadek udziału produktów przetworzonych (z 30,1% do 26,9% w tym samym czasie)³⁴.

Oprócz handlu najistotniejszym czynnikiem w relacjach gospodarczych są bezpośrednie inwestycje zagraniczne (FDI) Unii Europejskiej w regionie. Kraje UE są od lat ich najważniejszym źródłem dla Ameryki Łacińskiej, przy czym dynamika ich napływu była największa w drugiej połowie lat 90. XX w. (kraje latynoamerykańskie przeprowadzały wówczas szerokiej skali

---

³¹ K. Zajączkowski, op. cit., s. 280 oraz http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/bilateral-relations/regions/latin-america-caribbean/index_en.htm.

³² Latin America [w:] <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/bilateral-relations/statistics>.

³³ Ibidem. Podkreślić należy, że w gronie Unii Europejskiej kilka państw szczególnie wybija się w pogłębianiu powiązań z krajami Ameryki Łacińskiej. Są to przede wszystkim Hiszpania oraz Niemcy, Francja, Włochy, Wielka Brytania, Holandia i Belgia. Państwa te reprezentują ok. 90% całości handlu i znaczną większość inwestycji w regionie.

³⁴ Ibidem.

programy prywatyzacyjne), ze szczytem w 2000 r., kiedy z Unii napłynęło 46 miliardów euro. Mimo mniejszego napływu inwestycji w kolejnych latach, w okresie 2000-2007 ich całkowita wielkość wzrosła z niecałych 190 do 228 miliardów euro³⁵. Zaznaczyć należy jednak, że aż 90% unijnych FDI w regionie przeznaczone jest dla zaledwie 3 krajów: Brazylii, Argentyny i Chile, a kolejne 5% dla Meksyku³⁶.

Analogicznie do stosunków politycznych współpraca gospodarcza Brukseli z Ameryką Łacińską przebiega na trzech poziomach: międzyregionalnym, subregionalnym i bilateralnym. Intensywność rozwoju powiązań również pokrywa się z płaszczyzną polityczną – najważniejszym partnerem jest Mercosur, na kolejnych miejscach plasują się Meksyk i Chile, a dalej Wspólnota Andyjska oraz kraje środkowoamerykańskie. Unia jest największym źródłem FDI i drugim największym (po USA) partnerem handlowym Mercosuru, stanowiąc 19,6% całości jego wymiany handlowej. Stosunki handlowe z Mercosurem są również bardzo istotne dla Brukseli. Wspólny Rynek Południa jest najważniejszym partnerem Unii w regionie (ok. 50% całości wymiany z Ameryką Łacińską) oraz 8. największym partnerem handlowym Unii na świecie (3% całości wymiany UE)³⁷. Wyrazem intensyfikacji wzajemnych powiązań są negocjacje w sprawie utworzenia strefy wolnego handlu. Byłby to największy taki obszar na świecie, lecz rozmowy dotyczące liberalizacji handlu z powodu licznych trudności zostały zawieszono w 2004r. Stan taki utrzymuje się do dziś, co jest wynikiem z jednej strony niechęci państw UE do zmian Wspólnej Polityki Rolnej (której gruntowna reforma byłaby niezbędna), a z drugiej słabości strukturalnej Mercosuru³⁸. Podkreślić należy przewodnią rolę Brazylii, która jest głównym partnerem handlowym Unii w Mercosurze oraz całej Ameryce Łacińskiej i 9. na świecie. Dla Brazylii zaś, UE jest najważniejszym partnerem handlowym – stanowi 22,5% całości jej wymiany – i największym źródłem inwestycji³⁹.

Meksyk jest drugim największym partnerem handlowym Brukseli w regionie i 20. na świecie (1,3% wymiany UE)⁴⁰. Podpisany w 1997 r. układ o stowarzyszeniu powołał wspólną strefę wolnego handlu (weszła w życie w 2000 r.), co doprowadziło do znacznego wzmocnienia wzajemnych relacji gospodarczych. Kolejnymi największymi partnerami handlowymi Unii w Ameryce Łacińskiej są Chile oraz Argentyna. Podobnie jak Meksyk, Chile posiada umowę o strefie wolnego handlu z Unią (od 2003 r.), co przyczyniło się do intensyfikacji powiązań handlowych między oboma podmiotami. Import Unii z Chile od 2003 r. podwoił się, co uczyniło z niej największego odbiorcę produktów chilijskich. Eksport krajów UE do Chile jest jednocześnie

³⁵ <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/bilateral-relations/regions/latin-america-caribbean>.

³⁶ K. Zajączkowski, op. cit., s. 280-281.

³⁷ http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/bilateral-relations/regions/mercosur/index_en.htm.

³⁸ K. Zajączkowski, op. cit., s. 282.

³⁹ <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/bilateral-relations/countries/brazil>.

⁴⁰ Latin America [w:] <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/bilateral-relations/statistics>.

drugim największym (po USA). Unia jest po Brazylii drugim największym odbiorcą towarów argentyńskich oraz największym źródłem inwestycji dla Buenos Aires (50% całości FDI)⁴¹.

Podstawą współpracy gospodarczej Brukseli ze Wspólnotą Andyjską są surowce energetyczne, których jej członkowie posiadają znaczne zasoby oraz walka z narkohandlem. Unia jest jednym z największych odbiorców narkotyków na świecie i wspiera kraje andyjskie oraz środkowoamerykańskie m.in. poprzez preferencje celne dla upraw alternatywnych dla koki (GSP-Drogas).

Choć kraje UE są drugim największym partnerem gospodarczym Wspólnoty Andyjskiej i Ameryki Środkowej, regiony te stanowią zaledwie dziesiątne części procenta wymiany handlowej Unii Europejskiej.

Programy pomocowo-rozwojowe

Unia Europejska jest największym źródłem pomocy rozwojowej na świecie, w tym również dla Ameryki Łacińskiej. Na okres 2007-2013 Komisja Europejska przeznaczyła dla regionu w zróżnicowanych programach rozwojowych 2,69 miliarda euro, a Europejski Bank Inwestycyjny 2,8 miliarda euro⁴².

Zgodnie z założeniami przyjętymi przez Brukselę w polityce regionalnej względem Ameryki Łacińskiej na lata 2007-2013, programy rozwojowe dla regionu zakładają 3 główne obszary działania:

- 1) integrację regionalną i współpracę gospodarczą;
- 2) budowę jednolitego społeczeństwa poprzez redukcję ubóstwa, nierówności i wykluczenia oraz walkę z narkotykami;
- 3) rozwój społeczny i promocję wzajemnego zrozumienia⁴³.

---

⁴¹ <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/bilateral-relations/countries/argentina>.

⁴² EU-Latin America: 10 years of Strategic Partnership, przez: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/09/426&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>.

⁴³ Latin America, Regional Programming Document 2007-2013, s.2, przez: http://ec.europa.eu/external_relations/la/rsp/07_13_en.pdf.

Założenia te realizowane są przez szereg programów:

Program	Sektor	Beneficjent	Działania	Czas trwania	Euro (mln)
URB-AL II	Urbanizacja	Obszary miejskie	Projekty pilotażowe	2001-2006	50
AL-INVEST III	Handel/inwestycje	Przedsiębiorstwa	Spotkania między firmami	2003-2007	46
@LIS	Społeczeństwo informatyczne	Uniwersytety, NGOs, organizacje	Projekty pilotażowe, dialog nadzorujący	2002-2006	63,5
ALFA II	Edukacja	Uniwersytety (nauczanie)	Wymiany osób	2000-2006	52
ALBAN	Edukacja	Studenci/universytety	Stypendia	2002-2010	88,5
EUROosciAL	Politka państwa: podatki, wymiar spraw., zdrowie, edukacja, zatrudnienie	Administracja publiczna, Międzynarodowa Organizacja Pracy	Wymiana doświadczeń	2004-2009	30
Observatory	„Think-tank”	Uniwersytety	Kursy i seminaria	2004-2007	1,5
Euro-Solar	Polityka energetyczna i administracja	Społeczności wiejskie	Rozwój projektów	2006-2010	24
Katastrofy naturalne	Rezerwy				32

Od szczytu Unia Europejska-Ameryka Łacińska i Karaiby w Limie w 2008 r. trwają prace nad programem wspólnych prac na rzecz ochrony środowiska naturalnego: EUroCLIMA⁴⁴. Oprócz programów rozwojowych Unia jest również największym na świecie donatorem pomocy humanitarnej (ok. 30% całkowitej wielkości, plus dodatkowe 25%, jakie dostarczają jej poszczególne państwa), w tym również w Ameryce Łacińskiej. Największą w ostatnich latach część tej pomocy przeznaczono na pomoc uchodźców wewnętrznych w Kolumbii – tylko w okresie 2006-2007 było to 26 milionów euro. Analogiczną kwotę przeznaczoną na programy zapobiegające i przygotowawcze na skutki katastrof naturalnych: trzęsienia ziemi, huragany, powodzie, powodzie błotne etc⁴⁵. Wyrazem zaangażowanie Unii Europejskiej w pomoc

⁴⁴ http://ec.europa.eu/external_relations/lac/focus_en.htm#1.

⁴⁵ The strategic partnership between the European Union, Latin America and the Caribbean..., s. 45.

humanitarną dla regionu są również fundusze przeznaczone dla Haitańczyków na odbudowę zniszczonego trzęsieniem ziemi kraju (430 milionów euro⁴⁶).

Nowe-stare partnerstwo

W 2009 r. minęła pierwsza dekada strategicznego partnerstwa Unii Europejskiej i krajów Ameryki Łacińskiej. Komisja Europejska podsumowała dotychczasowe 10 lat i przedstawiła nowe wytyczne, mające doprowadzić do wzajemnego zbliżenia w nadchodzących latach w dokumencie z 30 września 2009 r. *The European Union and Latin America: Global Players in Partnership*, (aktualizującym wytyczne przedstawione w 2005 r. w *Stronger Partnership between the European Union and Latin America*⁴⁷). Podsumowano w nim dotychczasowe rezultaty strategicznego partnerstwa, podkreślając sukcesy na płaszczyźnie dialogu politycznego, promocji integracji regionalnej, budowy jednolitego społeczeństwa w regionie, ze szczególnym uwzględnieniem funduszy pomocowo-rozwojowych, jakie Bruksela przez ten okres przeznaczyła dla Ameryki Łacińskiej. Przedstawiono również wytyczne na kolejne lata. Sprowadzają się one w zasadzie do kontynuacji dotychczasowych z uwzględnieniem zmian globalnych i regionalnych okoliczności. Większy nacisk położono na kwestie zmian klimatycznych, bezpieczeństwa energetycznego, do których doszła oczywiście kwestia współdziałania w obliczu kryzysu finansowego. Pojawiła się ponadto inicjatywa utworzenia Latin America Investment Facility (LAIF), koordynującego środki inwestycyjne w regionie w trzech zasadniczych obszarach: 1) łączność, infrastruktura, wydajność energetyczna; 2) społeczeństwo i środowisko; 3) wzrost prywatnego sektora. Wstępny budżet LAIF do 2013 r. wynosi 100 milionów euro. Zgodnie z założeniem program ma zostać zaakceptowany na szczycie Unia Europejska-Ameryka Łacińska i Karaiby w Madrycie w maju 2010 r.⁴⁸.

Wnioski i perspektywy

Rozwój relacji na płaszczyźnie ekonomicznej można uznać za najważniejszą przesłankę zbliżenia między Unią Europejską i Ameryką Łacińską – tak z jednej, jak i z drugiej strony. Jest to zwłaszcza widoczne w polityce Brukseli, która nawiązuje i kultywuje kontakty ze ściśle wybranymi, strategicznymi pod względem gospodarczym podmiotami, oferującymi towary komplementarne dla gospodarki unijnej: Mercosur (najpotężniejsze ugrupowanie i największy rynek w regionie), Chile (najwyżej rozwinięta gospodarka regionu, strefa wolnego handlu z USA, członek APEC), Meksyk (jeden z największych rynków w regionie, strefa wolnego handlu z USA, członek APEC).

⁴⁶ <http://www.eu2010.es/en/documentosynoticias/noticias/montreal.html>.

⁴⁷ Stronger Partnership between the European Union and Latin America, przez: http://ec.europa.eu/external_relations/la/docs/com05_636_en.pdf.

⁴⁸ The European Union and Latin America: Global Players in Partnership, przez: http://ec.europa.eu/external_relations/la/docs/com09_495_en.pdf.

Jak zauważa Kamil Zajączkowski, „...UE traktuje strategiczne partnerstwo z krajami Ameryki Łacińskiej przede wszystkim w kategoriach ekonomicznych”⁴⁹.

Na chęć intensyfikacji powiązań z Ameryką Łacińską przez Brukselę niewątpliwy wpływ miało mniejsze zainteresowanie regionem w Waszyngtonie za prezydentury G.W. Busha, a zarazem ofensywy innych aktorów pozaregionalnych, w tym zwłaszcza Chin, (www.kwasniewskialeksander.pl/attachments/BIULETYN_OPINIE_Relacje_Chin_z_Ameryka_Lacinska.pdf), Rosji (www.kwasniewskialeksander.pl/attachments/BIULETYN_OPINIE_Rosja_wobec_Ameryki_Lacinskiej.pdf) oraz – w mniejszym stopniu – Islamskiej Republiki Iranu (www.kwasniewskialeksander.pl/attachments/BIULETYN_OPINIE_Relacje_Iranu_z_Ameryka_Lacinska_000.pdf).

Ameryka Południowa, Środkowa i Karaiby obfitują w różnorakie zasoby naturalne (od ogromnych zasobów ropy i gazu w Wenezueli, Brazylii czy Boliwii, poprzez największe na świecie pokłady litu w Boliwii, po zboża, mięso, owoce cytrusowe, kawę czy cukier). Unia Europejska zdaje sobie sprawę, że aby zabezpieczyć swoje interesy i korzystać z – często b. poszukiwanych – dóbr regionu musi zadbać o dobre relacje z krajami latynoamerykańskimi.

Stosunki gospodarcze między Unią Europejską i Ameryką Łacińską posiadają cechy właściwe dla kooperacji między krajami rozwiniętymi i rozwijającymi się. Kraje latynoamerykańskie eksportują zwłaszcza produkty podstawowe: artykuły rolnicze i surowce mineralne, a same sprowadzają z Unii głównie produkty przetworzone i zaawansowane technologiczne.

Postęp w rozwoju wzajemnych relacji na przestrzeni ostatniej dekady jest zauważalny – zarówno na płaszczyźnie politycznej, jak i gospodarczej. Dla krajów latynoamerykańskich Unia jest drugim najważniejszym po Stanach Zjednoczonych partnerem handlowym i największym źródłem inwestycji, a udział regionu w handlu krajów UE, choć ciągle niewielki, w ostatnich latach powoli rośnie.

Mimo tych pozytywnych sygnałów, podkreślić należy, że nadal nierozwiązane pozostają podstawowe kwestie związane z regulacjami handlu artykułami rolniczymi. Stoi to na przeszkodzie głębszej intensyfikacji relacji, zablokowało najważniejsze w relacjach międzyregionalnych negocjacje między Unią a Mercosurem i jest kością niezgody w rozmowach na światowych forach. Zasadnicze różnice na tym polu stanowią o tym, że Unia Europejska i kraje Ameryki Łacińskiej występują częściej po przeciwnych stronach stołu negocjacyjnego WTO czy ONZ. Wydaje się, że dopóki kraje Unii nie będą w stanie zgodzić się na reformę Wspólnej Polityki Rolnej, problem ten nie zostanie rozwiązany. Dopóki tak się nie stanie natomiast, trudno mówić o jakimkolwiek nowym etapie we wzajemnych relacjach. Koniec wojny bananowej jest na pewno pozytywnym

---

⁴⁹ K. Zajączkowski, op. cit., s.282.

sygnałem i symbolicznym gestem, w skali całego problemu regulacji wzajemnego handlu nie jednak nie zmienia.

Tym bardziej nie zmieniają nic „nowe” wytyczne zawarte w *Stronger Partnership between the European Union and Latin America*. Abstrahując od stopnia ich „nowatorskości”, doświadczenie poprzednich lat wskazuje, że na poziomie deklaracji i intencji Bruksela wykazuje chęć pogłębiania wzajemnych relacji na wszelkich płaszczyznach. Na poziomie konkretnych działań jednak Unia często pozostaje bierna lub jest ograniczana poprzez swe wewnętrzne regulacje i nie potrafi sprostać wymaganiom krajów Ameryki Łacińskiej. Państwa regionu natomiast, zwłaszcza w ostatnich latach prowadzą bardziej niezależną politykę i skuteczniej niż np. w latach 90. potrafią domagać się korzystnych dla siebie rozwiązań. Przykładem może być zakończona niedawno tzw. wojna bananowa, w wyniku której krajom latynoamerykańskim udało się wynegocjować lepsze warunki handlowe.

Intensyfikacja relacji gospodarczych została nieco spowolniona poprzez kryzysy w Brazylii (1999 r.) i Argentynie (2001-2002). W ostatnich latach zmienia się to jednak na lepsze. Zdecydowanie lepsza odpowiedź krajów latynoamerykańskich na obecny kryzys finansowy (w porównaniu do poprzednich) wydaje się utwierdzać Unię, że region jest coraz bardziej stabilny i dojrzały gospodarczo. Będzie to prawdopodobnie jedną z przesłanek decydujących o coraz większym zaangażowaniu Brukseli w regionie, zwłaszcza pod względem napływu FDI.

Zbliżający się kolejny szczyt Unii Europejskiej z krajami Ameryki Łacińskiej i Karaibów (Madryt, maj 2010 r.) będzie wyznacznikiem wzajemnych relacji na najbliższe dwa lata. Wątpliwe, aby przyniósł rozwiązanie zasadniczych problemów. Od woli zgromadzonych tam przywódców zależeć będzie natomiast, czy będzie kolejnym krokiem zmierzającym ku wypracowaniu wspólnych instrumentów pozwalających na realizowanie strategicznych celów każdej ze stron.

* * *

Marcin Maroszek – Ekspert Zespołu Analiz Fundacji *Amicus Europae*.

Absolwent stosunków międzynarodowych w Katedrze Amerykanistyki i Mass Mediów Uniwersytetu Łódzkiego. Specjalizuje się w zagadnieniach związanych z obszarem Ameryki Łacińskiej oraz polityką zagraniczną Stanów Zjednoczonych.

Tezy przedstawiane w „Biuletynie OPINIE” Fundacji *Amicus Europae*
nie zawsze odzwierciedlają jej oficjalne stanowisko.

Nadrzędną misją Fundacji AMICUS EUROPÆE jest popieranie integracji europejskiej, a także wspieranie procesów dialogu i pojednania, mających na celu rozwiązanie politycznych i regionalnych konfliktów w Europie.

Do najważniejszych celów Fundacji należą:

- Wspiera nie wysiłków na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego, państwa prawa i umocnienia wartości demokratycznych;
- Propagowanie dorobku politycznego i konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej;
- Propagowanie idei wspólnej Europy i upowszechnianie wiedzy o Unii Europejskiej;
- Rozwój Nowej Polityki Sąsiedztwa Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Ukrainy i Białorusi;
- Wsparcie dla krajów aspirujących do członkostwa w organizacjach europejskich i euroatlantyckich;
- Promowanie współpracy ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, szczególnie w dziedzinie bezpieczeństwa międzynarodowego i rozwoju gospodarki światowej;
- Integracja mniejszości narodowych i religijnych w społeczności lokalne;
- Propagowanie wiedzy na temat wielonarodowej i kulturowej różnorodności oraz historii naszego kraju i regionu;
- Popularyzowanie idei olimpijskiej i sportu.

FUNDACJA AMICUS EUROPÆE

Al. Przyjaciół 8/5, 00-565 Warszawa,
Tel. +48 22 848 73 85, fax +48 22 629 48 16
www.kwasniewskialeksander.pl
e-mail: fundacja@fae.pl